

No Φ.092.22/6325

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΑΜΣΑΡΕΛΟΣ & ΑΛΛΟΙ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(ΑΡ. ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ 26666/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

17 Σεπτεμβρίου 2015

Αυτή η απόφαση είναι οριστική. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

No Φ.092.22/6325

Στην υπόθεση ΣΑΜΣΑΡΕΛΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Mirjana Lazarova Trajkovska, Πρόεδρο,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Ksenjia Turkovic, Δικαστές

Και από τον André Wampach, αναπληρωτή γραμματέα του τμήματος,

Αφού συσκέφθηκε σε επιτροπή στις 25 Αυγούστου 2015, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση η οποία υιοθετήθηκε αυτή την ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από μία προσφυγή (αρ. 26666/09) η οποία στέφεται κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας και της οποίας τριάντα τέσσερις υπήκοοι αυτού του Κράτους και επτά προσφεύγοντες βρετανικής και αυστραλιανής ιθαγένειας προσέφυγαν στο Δικαστήριο την 9^η Απριλίου 2009, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τους Β. ΧΕΙΡΔΑΡΗ και Α. ΤΖΑΝΗ, Δικηγόρους του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξουσίους της, την **Κα Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ**, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την **Κα Μ.Ι. ΓΕΡΜΑΝΗ**, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 19 Μαρτίου 2010, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στη Κυβέρνηση.

4. Η Βρετανική Κυβέρνηση αν και ενημερώθηκε για το δικαίωμα της να παρέμβει στη διαδικασία (άρθρα 36, παράγραφος 1 της Σύμβασης και 44, παράγραφος 1 του κανονισμού), δεν επιθυμούσε να συμμετέχει στη διαδικασία.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ**Α. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ**

5. Η λίστα των προσφευγόντων απεικονίζεται σε παράρτημα.

6. Στις 13 Ιανουαρίου 1994, κάποιιοι από τους προσφεύγοντες ή τους προκατόχους τους προσέφυγαν στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Βόλου με αναγνωριστική αγωγή προσπαθώντας

No Φ.092.22/6325

να αναγνωρισθούν ως συνιδιοκτήτες δασικής έκτασης 3.500 τετραγωνικών μέτρων στο Νομό της Μαγνησίας.

7. Η ακρόαση ενώπιον του δικαστηρίου έλαβε χώρα την 21^η Μαρτίου 1995 μετά από αναβολή. Με προσωρινή δικαστική απόφαση με ημερομηνία 20 Ιουλίου 1995, το δικαστήριο διέταξε συμπληρωματική ανάκριση καθώς και πραγματογνωμοσύνη σχετικά με την απόκτηση με χρησικτησία επικαλούμενη από τους προσφεύγοντες (απόφαση 493/1995).

8. Στις 18 Μαρτίου 1997, οι ενδιαφερόμενοι ζήτησαν νέα ημερομηνία ακρόασης.

9. Η ακρόαση ορίσθηκε την 13^η Ιανουαρίου 1998 μετά από αναβολή.

10. Την 28^η Μαΐου 1998, το δικαστήριο τους δικαίωσε στηριζόμενο στην απόκτηση με χρησικτησία (δικαστική απόφαση 187/1998).

11. Στις 18 Ιουλίου 2000, το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε έφεση κατά της δικαστικής αυτής απόφασης ενώπιον του Εφετείου της Λάρισας στο μέτρο που η δικαστική αυτή απόφαση είχε δεχθεί την αξίωση των ενδιαφερομένων που έγινε επικουρικά, στηριζόμενη στην απόκτηση ιδιοκτησίας με χρησικτησία.

12. Την 24^η Ιανουαρίου 2003, η ακρόαση έλαβε χώρα ενώπιον του Εφετείου της Λάρισας μετά από αναβολή.

13. Στις 29 Μαΐου 2003, το Εφετείο δέχθηκε τη προσφυγή του Ελληνικού Δημοσίου και ακύρωσε τη δικαστική απόφαση του Πρωτοδικείου (απόφαση 382/2003).

14. Την 12^η Μαΐου 2006, οι ενδιαφερόμενοι προσέφυγαν στον Άρειο Πάγο.

15. Την 18^η Απριλίου 2007, η ακρόαση αναβλήθηκε για την 7^η Μαΐου 2008 με αίτηση των προσφευγόντων.

16. Εν τω μεταξύ, την 1^η Απριλίου 2008, η ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ, μία εκ των αρχικών διαδίκων της δικαστικής διένεξης, απεβίωσε. Δεν προκύπτει από το φάκελο ότι οι κληρονόμοι της συνέχισαν την διαδικασία μετά τον θάνατο της την οποία άρχισε η ίδια.

17. Με απόφαση με ημερομηνία 9 Ιουλίου 2008 (απόφαση 1608/2008), ο Άρειος Πάγος επικύρωσε την απόφαση του Εφετείου αναφορικά με το γεγονός ότι διαπίστωνε την απουσία απόκτησης με χρησικτησία. Σχετικά με το δεύτερο και τρίτο λόγο, ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι έπρεπε να απορριφθούν ως απαράδεκτοι. Τέλος, ο Άρειος Πάγος απέρριψε ως αόριστο έναν άλλο λόγο των προσφευγόντων. Άλλωστε, προκύπτει από το φάκελο ότι το όνομα της Ε. ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ απεικονίζετο ακόμη μεταξύ των προσώπων που είχαν ασκήσει τη προσφυγή στην εν λόγω απόφαση. Σχετικά με τα ονόματα των

No Φ.092.22/6325

προσφευγόντων που αναφέρονται στους αρ. 22 και 23, αυτά δεν απεικονίζοντο. Αυτή η απόφαση καθαρογράφηκε και πιστοποιήθηκε ακριβής στις 9 Οκτωβρίου 2008.

18. Την 15^η Ιουνίου 2015, ο ένας εκ των εκπροσώπων των προσφευγόντων ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι η προσφεύγουσα που αναφέρεται στον αρ. 26, Δ. ΒΑΣΔΕΚΗ, είχε αποβιώσει.

B. Το οικείο εσωτερικό δίκαιο

19. Ο νόμος 4239/2014 με τίτλο «δίκαιη ικανοποίηση για την υπέρβαση της εύλογης προθεσμίας της διαδικασίας ενώπιον των ποινικών, πολιτικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου» άρχισε να ισχύει στις 20 Φεβρουαρίου 2014. Εισάγει, μεταξύ άλλων, μία νέα προσφυγή αποζημίωσης η οποία προβλέπει τη χορήγηση δίκαιης ικανοποίησης λόγω της αδικαιολόγητης παράτασης δίκης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Το άρθρο 3, παράγραφος 1 ορίζει:

«Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειάς της. Ο αιτών δεν μπορεί να ζητήσει δίκαιη ικανοποίηση για υπέρβαση εύλογης διάρκειας της δίκης, η οποία έλαβε χώρα σε προηγούμενο βαθμό δικαιοδοσίας, με την αίτηση για καθυστέρηση δίκης από ανώτερο δικαστήριο.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΥΣΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΡ. 26

20. Προκύπτει από το φάκελο ότι η προσφεύγουσα με τον αρ. 26, Δ. ΒΑΣΔΕΚΗ απεβίωσε σε απροσδιόριστη ημερομηνία. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι κανένας κληρονόμος της προσφεύγουσας δεν εκδήλωσε το ενδιαφέρον του για τη συνέχιση της προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

21. Το Δικαστήριο εκτιμά λοιπόν ότι αρμόζει να χωρίσει την υπόθεση της εν λόγω προσφεύγουσας από αυτές των άλλων ενδιαφερομένων και να τη διαγράψει από το πινάκιο.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

22. Οι προσφεύγοντες επικαλούνται ότι η διάρκεια της διαδικασίας αγνόησε την αρχή της «εύλογης προθεσμίας» όπως προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης, όπως διατυπώνεται:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) εντός λογικής προθεσμίας (...) δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί του παραδεκτού

1. Σχετικά με τους προσφεύγοντες 22 και 23

23. Η Κυβέρνηση επικαλείται ότι οι προσφεύγοντες 22 και 23 (οι κληρονόμοι της Ε. ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ) δεν έχουν την ιδιότητα του θύματος αφού δεν είχαν αποδείξει την ιδιότητα τους ως κληρονόμοι της κληρονομούμενης και δεν είχαν συμμετάσχει στη δίκη ενώπιον του Αρείου Πάγου ως κληρονόμοι της προκατόχου των και αρχική διάδικος στη δίκη.

24. Οι εν λόγω προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι είναι οι κληρονόμοι της κληρονομούμενης, και συνεπώς, την διαδέχθηκαν σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της. Για το λόγο αυτό, προσκομίζουν ένα πιστοποιητικό το οποίο τους ορίζει ως τους εγγύτερους συγγενείς της κληρονομούμενης

25. Στη προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι η συγγενής των προσφευγόντων 22 και 23, απεβίωσε την 1^η Απριλίου 2008, δηλαδή κατά τη διάρκεια της εσωτερικής διαδικασίας και πριν την άσκηση της παρούσας προσφυγής. Επισημαίνει επιπλέον ότι εκτός από το πιστοποιητικό που ορίζει τους εν λόγω προσφεύγοντες ως τους εγγύτερους συγγενείς της κληρονομούμενης, αυτοί δεν παρέχουν κανένα έγγραφο το οποίο θα μπορούσε να αποδείξει ότι συνέχισαν τη διαδικασία την οποία άρχισε η συγγενής τους. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι προκύπτει από το φάκελο ότι οι εν λόγω προσφεύγοντες δεν συμμετείχαν με το δικό τους όνομα στην εσωτερική διαδικασία η οποία είναι το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, και προπάντων, ότι δεν παρενέβησαν στην διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου μετά το θάνατο της Ε. ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ, με τρόπο που δεν καθίστανται διάδικοι στη δικαστική διένεξη ως κληρονόμοι της (δείτε Γεωργία Μακρή και άλλοι κ. Ελλάδας (Δεκέμβριος), αρ. 5977/03, 24 Μαρτίου 2005).

26. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι εν λόγω προσφεύγοντες δεν επηρεάστηκαν ποτέ από την επίδικη διαδικασία και ότι δεν υπέστησαν καμία παραβίαση των δικαιωμάτων τους που κατοχυρώνονται από τη Σύμβαση λόγω της διάρκειας αυτής

No Φ.092.22/6325

(δείτε, *a contrario*, Sadik Amet & άλλοι κ. Ελλάδα, 64756/01, παράγραφος 18, 3 Φεβρουαρίου 2005).

27. Προκύπτει ότι η προσφυγή, υπό τη προϋπόθεση ότι αυτή ασκήθηκε από τους προσφεύγοντες 22 και 23, είναι ασυμβίβαστη *ratione personae* (κατά πρόσωπο αρμοδιότητα) με τις διατάξεις της Σύμβασης με την έννοια του άρθρου 35, παράγραφος 3 και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35, παράγραφος 4. Επομένως, το Δικαστήριο αποφασίζει να δεχθεί την ένσταση της Κυβέρνησης που αφορά τους εν λόγω προσφεύγοντες.

2. Σχετικά με τους προσφεύγοντες 27 και 28

28. Η Κυβέρνηση επικαλείται ότι οι προσφεύγουσες 27 και 28 δεν έχουν την ιδιότητα του θύματος αφού δεν απέδειξαν την ιδιότητα τους ως κληρονόμοι ενός εκ των αρχικών διαδίκων της δίκης και έτσι δεν συνέχισαν τη διαδικασία εν ονόματι αυτής.

29. Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι συμμετείχαν στη διαδικασία ενώπιον των εσωτερικών δικαστηρίων εν ονόματι τους και προσέφυγαν στο Δικαστήριο τόσο εν ονόματι τους όσο και εν ονόματι της προκατόχου τους.

30. Σχετικά με τις εν λόγω προσφεύγουσες, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι προκύπτει από το φάκελο ότι συμμετείχαν εν ονόματι τους στην εσωτερική διαδικασία και έτσι μπορούν να θεωρηθούν ως θύματα της επικαλούμενης παράβασης του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν κρίνει αναγκαίο να αποφανθεί επί του θέματος να ξέρουμε εάν οι προσφεύγουσες κατέστησαν διάδικοι στην δικαστική διένεξη ως κληρονόμοι μίας εκ των αρχικών διαδίκων. Επομένως, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης που αφορά τις εν λόγω προσφεύγουσες. Άλλωστε, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι η αιτίαση που έγειραν οι εν λόγω προσφεύγουσες δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35, παράγραφος 3 α) της Σύμβασης. Πρέπει λοιπόν να την κηρυχθεί παραδεκτή.

3. Σχετικά με τους υπόλοιπους προσφεύγοντες

31. Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι η αιτίαση σχετικά με τη διάρκεια της διαδικασίας που έγειραν οι προσφεύγοντες 1-21, 24-25 και 29-41 δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35, παράγραφος 3 α) της Σύμβασης. Επισημαίνει επιπλέον ότι δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαράδεκτου. Πρέπει λοιπόν να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Περίοδος να ληφθεί υπόψη

No Φ.092.22/6325

32. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 13 Ιανουαρίου 1994 με τη προσφυγή του Πολυμελούς Πρωτοδικείου του Βόλου και τελείωσε στις 9 Οκτωβρίου 2008, ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση 1608/2008 του Αρείου Πάγου καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε ακριβώς. Διήρκεσε λοιπόν δέκα τέσσερα χρόνια και εννέα μήνες περίπου για τρεις βαθμούς διαδικασίας.

2. Εύλογη διάρκεια της διαδικασίας

33. Η Κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι η διαδικασία ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων διέπεται από την αρχή πρωτοβουλίας των διαδίκων. Εκτιμά ότι κάποια χρονικά διαστήματα δεν θα έπρεπε να της καταλογιστούν και ότι οι ίδιοι οι προσφεύγοντες είναι υπεύθυνοι κάποιων καθυστερήσεων που ζήτησαν, μεταξύ άλλων, την αναβολή της διαδικασίας μία φορά ενώπιον του Αρείου Πάγου και συνετέλεσαν με τη συμπεριφορά τους στη παράταση της διαδικασίας. Η Κυβέρνηση επικαλείται ακόμη τη πολυπλοκότητα των νόμιμων και πραγματικών ζητημάτων που έθεσε η υπόθεση.

34. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι δεν συνετέλεσαν στη παράταση της διαδικασίας και ότι η διάρκεια αυτής ήταν υπερβολική.

35. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μίας διαδικασίας εκτιμάται ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης και λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που τέθηκαν από τη νομολογία του, ιδιαίτερα η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η συμπεριφορά των προσφευγόντων και αυτή των αρμόδιων αρχών καθώς και το διακύβευμα της δικαστικής διένεξης για τους ενδιαφερόμενους (δείτε, μεταξύ πολλών άλλων, Frydlender κ. Γαλλίας (GC), 30979/96, παράγραφος 43, Ε.Δ.Δ.Α. 2000-VII).

36. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει, επανειλημμένα, υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτό της προκειμένης περίπτωσης και διαπίστωσε τη παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης (δείτε Γλυκαντζή κ. Ελλάδας, 40150/09, 30 Οκτωβρίου 2012).

37. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του τέθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ούτε επιχείρημα που να μπορεί να οδηγεί σε συμπέρασμα διαφορετικό στη παρούσα περίπτωση. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρεί ότι η παρούσα υπόθεση δεν παρουσίαζε ιδιαίτερη πολυπλοκότητα. Εκτιμά ότι ακόμη κι αν οι προσφεύγοντες είναι υπεύθυνοι μίας περιόδου περίπου ενός έτους καθυστέρησης ενώπιον του Αρείου Πάγου, ζητώντας την αναβολή της ακρόασης μία φορά, το γεγονός παραμένει ότι η εναπομένουσα περίοδος ήταν υπερβολική. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του

No Φ.092.22/6325

στα θέματα αυτά, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στη προκειμένη περίπτωση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας ήταν υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «εύλογης προθεσμίας».

38. Συνεπώς, υπήρξε παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1 σχετικά με τη διάρκεια της επίδικης διαδικασίας όσο αφορά τους προσφεύγοντες 1-21, 24-25 και 27-41.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

39. Οι προσφεύγοντες παραπονιούνται επίσης για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα δικαστήριο στο οποίο μπορεί κάποιος να απευθυνθεί για να διαμαρτυρηθεί για την υπερβολική διάρκεια της επίδικης διαδικασίας. Επικαλούνται το άρθρο 13 της Σύμβασης, όπως διατυπώνεται:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής* προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των».

A. Επί του παραδεκτού

40. Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι η αιτίαση που έγειραν οι προσφεύγοντες 1-21, 24-25 και 27-41, δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35, παράγραφος 3 α) της Σύμβασης. Επισημαίνει επιπλέον ότι δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαράδεκτου. Συνεπώς πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

41. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου που επιτρέπει να διαμαρτυρηθεί κάποιος για κακή εκτίμηση της υποχρέωσης που επιβάλλει το άρθρο 6, παράγραφος 1, να ακουστούν οι υποθέσεις μέσα σε εύλογη προθεσμία (δείτε Kudla κ. Πολωνίας (GC), 30210/96, παράγραφος 156, Ε.Δ.Δ.Α. 2000-XI).

42. Άλλωστε το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική νομική τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερόμενους πραγματική προσφυγή με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης επιτρέποντας τους να παραπονεθούν για τη διάρκεια μίας διαδικασίας (δείτε Γλυκαντζή, ανωτέρω, παράγραφος 54 και οι αναφορές που περιέχονται).

No Φ.092.22/6325

43. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στις 20 Φεβρουαρίου 2014 άρχισε να ισχύει ο νόμος 4239/2014 που αναφέρεται στη δίκαιη ικανοποίηση για την υπέρβαση της εύλογης προθεσμίας μίας διαδικασίας ενώπιον των ποινικών, πολιτικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Δυνάμει του ανωτέρω νόμου, μία νέα προσφυγή έγινε η οποία επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να παραπονεθούν για τη διάρκεια κάθε βαθμού διαδικασίας ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων μέσα σε προθεσμία έξι μηνών αρχής γινομένης από την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής απόφασης (δείτε παράγραφο 18 ανωτέρω). Ωστόσο, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι αυτός ο νόμος δεν έχει αναδρομική ισχύ. Συνεπώς, δεν προβλέπει μία τέτοια προσφυγή για τις υποθέσεις, όπως στη προκειμένη περίπτωση, που τελείωσαν έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του. Συνεπώς, οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να ασκήσουν την εν λόγω προσφυγή.

44. Υπήρξε λοιπόν παράβαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σχετικά με τους προσφεύγοντες 1-21, 24-25 και 27-41 λόγω, την εποχή των γεγονότων, της απουσίας προσφυγής στο εσωτερικό δίκαιο, η οποία θα τους επέτρεπε να αποκτήσουν την επικύρωση του δικαιώματος τους να δουν την υπόθεση τους να ακουστεί μέσα σε εύλογη προθεσμία, με την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

45. Επικαλούμενοι το άρθρο 6, παράγραφος 1 και 13 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τη παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης τους σε ένα δικαστήριο και για την απουσία πραγματικής προσφυγής από την άποψη αυτή. Επικαλούμενοι το άρθρο 6, παράγραφος 1, παραπονούνται επίσης για το άδικο της εν λόγω διαδικασίας λόγω της απουσίας επαρκούς αιτιολογίας της απόφασης του Αρείου Πάγου και του τρόπου με τον οποίο τα εσωτερικά δικαστήρια εξέτασαν τα αποδεικτικά μέσα τα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον τους. Επικαλούμενοι, επιπλέον, το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου 1, οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι στερήθηκαν της ιδιοκτησίας τους λόγω των αποφάσεων των εθνικών δικαστηρίων τα οποία δεν τήρησαν τις δικονομικές εγγυήσεις αξιολογώντας τα αποδεικτικά στοιχεία ενώπιον τους.

46. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων στη κατοχή του και στο μέτρο που αυτό είναι αρμόδιο να γνωρίζει τους ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν, το Δικαστήριο δεν επεσήμανε καμία εμφανή παράβαση των επικαλούμενων άρθρων.

47. Προκύπτει ότι το μέρος αυτό της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35, παράγραφος 3 α) και 4) της Σύμβασης.

No Φ.092.22/6325

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**48. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης**

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Ζημιά (βλάβη)

49. Οι προσφεύγοντες ζητούν ο καθένας 12.000,00 Ευρώ ως ηθική βλάβη που υπέστησαν.

50. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί αυτές τις απαιτήσεις. Καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει τις αιτήσεις για ηθική βλάβη και διαβεβαιώνει ότι, σε κάθε περίπτωση, μία διαπίστωση παράβασης θα αποτελούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση ως ηθική βλάβη.

51. Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των προσφευγόντων, τη φύση των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν καθώς και την αναγκαιότητα καθορισμού των ποσών με τρόπο ώστε το συνολικό ποσό να είναι σύμφωνο με τη νομολογία του στα θέματα αυτά και να είναι εύλογο στο φώς του διακυβέματος της εν λόγω διαδικασίας (Αρβανιτάκη- Ρομπότη και άλλοι κ. Ελλάδα (GC), 27278/03, παράγραφος 36, 15 Φεβρουαρίου 2008), το Δικαστήριο επιδικάζει για την ηθική βλάβη που υπέστησαν το ποσό των 6.000,00 Ευρώ ως ακολούθως:

α) Από κοινού στους προσφεύγοντες 1, 3 και 32.

β) Από κοινού στους προσφεύγοντες 4 και 5.

γ) Από κοινού στους προσφεύγοντες 8, 9 και 10.

δ) Από κοινού στους προσφεύγοντες 20 και 21, καθώς και

ε) Στον καθένα από τους προσφεύγοντες 2, 6, 7, 11-19, 24, 25, 27-31 και 33-41.

B. Έξοδα και δικαστικές δαπάνες

52. Οι προσφεύγοντες ζητούν από κοινού 3.000,00 Ευρώ για τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου και προσκομίζουν ένα τιμολόγιο των 3.000,00 Ευρώ υπογεγραμμένο από τον "Συνεταιρισμό Κοινής Γεωργικής Εκμετάλλευσης ΔΑΣΟΥΣ".

53. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει τις αιτήσεις για έξοδα και δικαστικές δαπάνες και αμφισβητεί την εγκυρότητα του παρεχόμενου τιμολογίου.

No Φ.092.22/6325

54. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η χορήγηση εξόδων και δικαστικών δαπανών σύμφωνα με το άρθρο 41 προϋποθέτει ότι αποδεικνύεται η πραγματικότητα τους, η αναγκαιότητα τους και επιπλέον ο εύλογος χαρακτήρας του ποσοστού τους (Ιατρίδης κ. Ελλάδα, 31107/96, 25 Μαρτίου 1999, παράγραφος 54). Επιπλέον, εισπράττονται μόνο στο μέτρο που αναφέρονται στη διαπιστωθείσα παράβαση (Sahin κ. Γερμανίας (GC), 30943/96, παράγραφος 105, ΕΔΔΑ 2003-VIII). Λαμβάνοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στη κατοχή του και τη νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να χορηγήσει, από κοινού, στους προσφεύγοντες 700,00 Ευρώ από αυτή την άποψη, επιπλέον κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος. Αυτό το ποσό θα καταβληθεί στους τραπεζικούς λογαριασμούς των δικηγόρων τους (Βαλλιανάτος και άλλοι κ. Ελλάδα (GC), 29381/09 και 32684/09, παράγραφος 103, 7 Νοεμβρίου 2013).

Γ. Τόκοι υπερημερίας

55. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ

1. Χωρίζει την υπόθεση της προσφεύγουσας 26 από αυτές των άλλων προσφευγόντων και τη διαγράφει από το πινάκιο.
2. Κηρύσσει την αίτηση παραδεκτή των προσφευγόντων 1-21, 24, 25, 27-41 σχετικά με τις αιτιάσεις για τη διάρκεια της διαδικασίας και την απουσία πραγματικής προσφυγής από την άποψη αυτό και απαράδεκτη για τα επιπλέον.
3. Κρίνει ότι υπήρξε παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης.
4. Κρίνει ότι υπήρξε παράβαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.
5. Αποφαίνεται
 - α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλλει στους προσφεύγοντες, μέσα στους επόμενους τρεις μήνες, τα ακόλουθα ποσά:
 - Για ηθική βλάβη:
 - i) Έξι χιλιάδες Ευρώ (6.000,00 Ευρώ), από κοινού, στους προσφεύγοντες 1, 3 και 32.
 - ii) Έξι χιλιάδες Ευρώ (6.000,00 Ευρώ), από κοινού, στους προσφεύγοντες 4 και 5.
 - iii) Έξι χιλιάδες Ευρώ (6.000,00 Ευρώ), από κοινού, στους προσφεύγοντες 8, 9 και 10.
 - iv) Έξι χιλιάδες Ευρώ (6.000,00 Ευρώ), από κοινού, στους προσφεύγοντες 20 και 21.

No Φ.092.22/6325

ν) Έξι χιλιάδες Ευρώ (6.000,00 Ευρώ) στον καθένα από τους προσφεύγοντες 2, 6, 7, 11-19, 24, 25, 27-31 και 33-41.

- Για έξοδα και δικαστικές δαπάνες, από κοινού, στους προσφεύγοντες 1-21, 24, 25 και 27-41:

Επτακόσια Ευρώ (700,00 Ευρώ) να καταβληθούν στους τραπεζικούς λογαριασμούς των εκπροσώπων τους.

β) Ότι στα ανωτέρω χορηγηθέντα ποσά, πρέπει να προστεθεί κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τους προσφεύγοντες.

γ) Ότι αρχής γινομένης από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, αυτά τα ποσά θα προσαυξηθούν με απλό τόκο σε επιτόκιο ίσο με αυτό της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή, προσαυξημένο κατά τρία τοις εκατό.

6. Απορρίπτει την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για τα επιπλέον.

Συνετάγη στη Γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 17 Σεπτεμβρίου 2015, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παράγραφοι 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Υπογραφή André Wampach Αναπληρωτής Γραμματέας	Υπογραφή Mirjana Lazarova Trajkovska Πρόεδρος
---	---

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- 1) Αλέξανδρος Σαμσαρέλος, γεννηθείς το 1918.
- 2) Ζωή Σαμσαρέλου, γεννηθείσα το 1958.
- 3) Ευανθία Σαμσαρέλου, γεννηθείσα το 1961.
- 4) Αικατερίνη Ασημακοπούλου, γεννηθείσα το 1920.
- 5) Παναγιώτα Ζιάκα, γεννηθείσα το 1942.
- 6) Ασημάκης Ασημακόπουλος, γεννηθείς το 1947.
- 7) Ευανθία Βλάχου, γεννηθείσα το 1945.
- 8) Δάφνη Βλάχου, γεννηθείσα το 1945.
- 9) Ελένη Βλάχου, γεννηθείσα το 1971.
- 10) Αρετή Βλάχου, γεννηθείσα το 1973.
- 11) Λουκία Γρηγοριάδου, γεννηθείσα το 1932.
- 12) Ευστράτιος Αποστολίδης, γεννηθείς το 1933.
- 13) Αλεξάνδρα Καλαμβοκίδου, γεννηθείσα το 1966.
- 14) Κωνσταντίνος Καλαμβοκίδης, γεννηθείς το 1973.
- 15) Φίλιππος Τζιμόπουλος, γεννηθείς το 1971.
- 16) Ευανθία Τζιμοπούλου, γεννηθείσα το 1944.
- 17) Ιωάννα Καλαμβοκίδου, γεννηθείσα το 1944.
- 18) Αλεξία- Αικατερίνη Παναγιούλα, γεννηθείσα το 1969.
- 19) Ανώνυμος Γεωργική, Εμπορική και Δασική Εταιρεία Κωνσταντίνος Ανίτσας.
- 20) Δημήτριος Παπαδημητρίου, γεννηθείς το 1959.
- 21) Ελένη Βάλμα, γεννηθείσα το 1954.
- 22) Βασίλειος Μαυραγάνης, γεννηθείς το 1958.
- 23) Ελένη Ζαχάρα, γεννηθείσα το 1954
- 24) Αικατερίνη Μάλαμα, γεννηθείσα το 1954.
- 25) Ελευθερία Γραβάνη, γεννηθείσα το 1977.
- 26) Διονυσία Βασδέκη, αποβίωσασα μία αδιευκρίνιστη ημερομηνία, μετά από κοινοποίηση της προσφυγής.
- 27) Πηνελόπη- Μαρία Ζερδής, γεννηθείσα το 1943.
- 28) Αλεξάνδρα-Ολγα Οικονομοπούλου, γεννηθείσα το 1946.
- 29) Αλεξάνδρα Πατσιαούρα, γεννηθείσα το 1952.
- 30) Χρήστος Πατσιαούρας, γεννηθείς το 1972.

No Φ.092.22/6325

- 31) *Ελευθέριος Καλκιαδόπουλος, γεννηθείς το 1974.*
- 32) *Αικατερίνη Σαμσαρέλου, γεννηθείσα το 1931.*
- 33) *Κωνσταντίνος Λάζος, γεννηθείς το 1941.*
- 34) *Γεώργιος Παναγιούλας, γεννηθείς το 1935.*
- 35) *Daïna Katto, γεννηθείσα το 1940.*
- 36) *Innes Gordon Lord Katto, γεννηθείς το 1950¹.*
- 37) *Alexandros-Gordon Katto, γεννηθείς το 1952².*
- 38) *Christiane Victoria Mensis Wilson, γεννηθείσα το 1955³.*
- 39) *Arian Madleen Trithway, γεννηθείσα το 1960.*
- 40) *James Stewart Katto, γεννηθείς το 1966⁴.*
- 41) *Georgina Lusinda Newman, γεννηθείσα το 1969⁵.*
- Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο γαλλικό υπηρεσιακό έγγραφο.*
- Αθήνα, 12-10-2015*
- Η μεταφράστρια Γ. ΠΑΛΛΑ*

¹ *Βρετανικής ιθαγένειας*

² *Βρετανικής ιθαγένειας*

³ *Βρετανικής ιθαγένειας*

⁴ *Βρετανικής ιθαγένειας*

⁵ *Βρετανικής ιθαγένειας*